

Mihail Diaconescu – un artizan generos al cuvântului, un amfitrion nobil al frumosului, un apologet al ortodoxiei și un promotor al spiritualității românești autentice...

Introducere, scurtă prezentare și referințe bio - bibliografice

Încă de la bun început, doresc să recunosc și dezvălui adevărul că am apreciat întotdeauna bogata și diversă activitate a Domnului Mihail Diaconescu, aceea de profesor universitar, scriitor, publicist și om deosebit de activ al cetății, puterea sa de muncă, capacitatea sa deosebită de: asimilare, concentrare, sintetizare, promovare și redare a datelor, informațiilor, citatelor și evenimentelor istorice și nu numai, a activitățile și acțiunile culturale și spirituale pe care le inițiază, supraveghează și organizează, cu multă seriozitate și avizată competență, cărțile pe care le-a scris și le scrie Domnul Profesor Mihail Diaconescu, precum și toată activitatea sa culturală și spirituală, caracterul și cultura foarte vastă și solidă de care dispune, de asemenea (și) dragostea domniei sale pentru cultura, arta și spiritualitatea noastră autentică!... Sunt de-a dreptul impresionat de capacitatea și puterea domniei sale de muncă susținută, pe care o desfășoară și acum, constatând din aceasta că are această atitudine, mereu pozitivă și optimistă, față de viață, față de semenii și cunoștii lui ce nu sunt puțini și care, dacă sunt sinceri, îl apreciază și îl admiră foarte mult, fiindu-i cât se poate de recunoscători, așa cum încerc să-i fiu și eu acum, când scriu aceste rânduri, cu o nedisimulată emoție!...

Așadar, Domnul Profesor Universitar Dr. Mihail Diaconescu s-a născut la 8 noiembrie 1937, în localitatea Priboieni, comuna Vulturești, județul Argeș, și este un romancier, critic și istoric literar. Este fiul Aureliei (născută Mârful) și al lui Aurelian Diaconescu, preot și învățător. A absolvit Liceul „Gheorghe Șincai” din București și Facultatea de Filologie a Universității din București (1960), obținând în anul 1972 titlul de doctor în filologie la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, cu teza *Gib I. Mihăescu*, publicată în anul 1973. După absolvire, an care a coincis și cu debutul său în revista „Gazeta literară” cu un articol despre Gala Galaction, este numit profesor de limbile română și latină, logică și psihologie la Liceul „St. O. Iosif” din localitatea Rupea, județul Brașov. Din anul 1965 este muzeograf la Muzeul Regional de Istorie și redactor la secția culturală a cotidianului „Drum nou” din municipiul Brașov.

În anul 1963 debutează editorial cu romanul *Visele au contururi precise*. În intervalul anilor 1965-1985, este cadru didactic la Institutul Pedagogic din municipiul Pitești, unde va participa la editarea revistei „Argeș”, al cărei redactor - șef va fi din anul 1966 până în anul 1969. Este, de asemenea, colaborator al revistelor „Astra” (1966) și „Noua revistă română” (1966). A funcționat, între anii 1985 și 1995, ca cercetător la Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu” din București.

Primul roman, *Visele au contururi precise* (1963), nereușit, scris în litera tezismului ideologic al anilor '60, se ocupă de lumea contemporană, ca și cel din anul 1980, *Umbrele nopții*, înfățișând, moralizator, drama unui sculptor român exilat în Occident. Toate celelalte romane, de la *Culorile sângelui* (1973) până la *Sacrificiul* (1988), au fost concepute ca părți constitutive ale unei „fenomenologii narrative a spiritului românesc”; ele ilustrează o „literatură cu program”, teoretizată în diverse studii și articole, pe o linie oarecum protocronistă, „idee” perimată astăzi, dar de mare actualitate în anii '70-'80.

Scriitorul urmează și o altă filieră, ortodoxist-mistică și tradiționalistă, de tipul Nae Ionescu, Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Dumitru Stăniloae etc., vorbind despre „misiunea românească” și caracterul „tragic, eroic și sublim” al românilor. Dacă în ceea ce privește eseistica autorul poate fi așezat alături de Paul Anghel sau Dinu Săraru, romanele pe care le-a scris sunt discutabile, iar încercarea de a da o *Istorie a literaturii daco-romane* (1999) este în cel mai bun caz un gest de curaj, ținând de un uluitor spirit al documentării și argumentării.

Ceea ce depășește ca limită a credibilului în *Istoria...* sa îi este permis romancierului, care poate mixa realul cu imaginarul, pentru a prezenta epoci diferite, de la vechii traci la secolul al XX-lea, într-o încercare de a reconstitui spiritul fiecărui timp. Abordând o tematică istorică, autorul recurge la stilul realist clasic, vizitând fie și o realitate imaginată, cu unele infuzii romantice și accente bombastic-retorice.

Culorile sângelui este o carte dedicată pictorului „oficial” din vremea lui Constantin Brâncoveanu, Pârveu Mutu, zugravul de biserici care, la început de veac XVIII, este un artist aproape renașcentist, inaderent la cruda ambianță balcanică. Renașterea și umanismul românesc prebrâncovenesc sunt urmărite și în *Adevărul retorului Lucaci* (1977), unde personajul principal este un „profesor” din vremea Movileștilor. În *Marele cântec* (1980), probabil cel mai bun roman al lui Diaconescu, eroul este muzicianul și savantul Ioan Căianu-Valachus, pentru puțină vreme episcop romano-catolic în Transilvania.

Epoca lui Burebista este văzută prin ochii lui Arhidamos, protagonistul romanului *Călătoria spre zei* (1982), ambasador al dacilor la Roma lui Iulius Cezar. Principele Grigore Alexandru Ghica al X-lea apare într-o carte despre vremurile romantismului (*Speranța*, 1984), după care prozatorul se întoarce la epoca sa predilectă, cea străromână, acum personajul principal fiind astronomul și teologul Dionysus Exiguus, „discipol” la „schola” unei mănăstiri tomitane (*Depărtarea și timpul*, 1986).

În fine, *Sacrificiul* aduce în prim-plan pe luptătorii ardeleni pentru Marea Unire, totul fiind prezentat, ca și în celelalte cărți, pe fondul de violență și „bestialitate” al naturii umane. În aceste contexte, cele mai reușite pasaje literare se dovedesc, după Dumitru Micu, descrierile de ceremonial, recompuse în spiritul caracteristic al fiecăreia dintre epocile „reactualizate”.

În maniera lui Radu Theodoru, Paul Anghel, Vasile Știrbu, Eugen Uricaru, autorul mănuieste dezinvolt instrumentarul narato - logic al realismului tradițional. Realizează astfel un „mozaic de romane, înlesnite și de tezele naționalismului ceaușist optzecist”, înglobând, în ceea ce s-ar fi vrut un tot unitar, dacii, Reforma, Renașterea, „barocul” ardelean, vremea lui Brâncoveanu, romantismul prepașoptist, epoca Unirii, chiar dacă îi lipsește totuși acestui conglomerat un factor literar „incitator” (Marian Popa).

O lucrare serioasă și bine documentată este *Prelegeri de estetica ortodoxiei* (1995-1996, respectiv ediția a doua în anul 2009), în două volume intitulate *Teologie și estetică și Ipostazele artei*. O altă carte, *Biserici și mănăstiri ortodoxe* (1988), ilustrează aceleași teze despre perspective multi, inter și transdisciplinare: teologie dogmatică, istoria artelor, culturii și civilizației, poetică, părinții Bisericii. Volumul, *Farmecul dialecticii și fenomenologia narativă* (2001), conține în mare toate teoriile lui Diaconescu despre roman și natura specifică a epicului.

În anul 1996 Universitatea din municipiul Oradea i-a acordat titlul de Doctor honoris causa pentru întreaga sa operă literară și științifică. În anul 2005 a primit titlul de cetățean de onoare al municipiului Brad din județul Hunedoara „pentru prestigioasa sa activitate literară, publicistică, filosofică și didactică”. În anul 2007 a primit titlul de cetățean de onoare al comunei Vulturești din județul Argeș și titlul de cetățean de onoare al județului Argeș „pentru întreaga activitate depusă”. Este membru titular al Uniunii Scriitorilor din România. O parte din proza sa a fost tradusă în limbile germană, franceză, engleză, rusă. Mihail Diaconescu face parte din Comitetul Științific European al Societății Ad Fontes. Alle Fonti Dell’Unita D’Europa.

Tratatul *Prelegeri de estetica Ortodoxiei* (vol. I, Teologie și estetică; vol. II, Ipostazele artei) - pe care l-a publicat în anul 1996, la Editura „Porto Franco” din Galați, iar ediția a doua, în anul 2009, la Editura „Doxologia” a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei din Iași - este o lucrare realizată pe o largă bază interdisciplinară. Prefața Terra mirabilis la albumul de artă Bisericii și mănăstiri ortodoxe. Orthodox churches and monasteries. Romania (1998) este o

ilustrare a tezelor și demonstrațiilor cuprinse în lucrarea extraordinară „Prelegeri de estetica Ortodoxiei”. Tratatul Istoria literaturii daco - romane (1999) este o sinteză științifică cu caracter fundamental, unică în cultura română și europeană. El constituie o noutate într-un domeniu de strictă actualitate datorită prezentării scriitorilor dacoromani de valoare universală din secolele I-VI – Aethicus Histricus, Sfântul Ioan Cassian, Sfântul Niceta de Remesiana, Sfântul Dionisie Smeritul și Areopagitul, Leontius Byzantinus, Ioan Maxentius și alții. Volumul Antologie de literatură dacoromană. Texte comentate publicat în anul 2003 la Casa de Producție și Editură Corifeu este o completare necesară la tratatul Istoria literaturii daco - romane. Volumul Farmecul dialecticii și fenomenologia narativă (2001) conține teoriile Domnului Mihail Diaconescu despre roman, natura specifică a epicului și „fenomenologia narativă a spiritului românesc”. Ca scenarist și regizor de filme documentare Mihail Diaconescu a realizat serialul Dobrogea creștină. Harta spirituală în 13 episoade a câte 30 de minute fiecare.

Despre opera sa istorică, literară și publicistică

Visele au contururi precise, București, 1963;
Culorile sângelui, București, 1973;
Gib I. Mihăescu, București, 1973;
Adevărul retorului Lucaci, București, 1977;
Umbrele nopții, București, 1980;
Marele cântec, București, 1980;
Călătoria spre zei, București, 1982;
Speranța București, 1984;
Depărtarea și timpul, București, 1986;
Sacrificiul, București, 1988;
Biserici și mănăstiri ortodoxe, București, 1988;
Istorie și valori, București, 1994;
Prelegeri de estetica ortodoxiei, I-II, Galați, 1996;
Istoria literaturii daco-romane, București, 1999;
Farmecul dialecticii și fenomenologia narativă, București, 2001.

Din referințele critico – istorico – literare la adresa operei și activității Domnului Prof. Univ. Dr. Mihail Diaconescu, făcute de câteva personalități deosebite

Domnul Profesor Mihail Diaconescu este cel mai reprezentativ scriitor al spiritualității românești, începător al scrisului nostru viitor. Dumitru Stăniloae, 24 noiembrie 1989.

Mihail Diaconescu lucrează în coordonate documentare aproape fără fisuri. El nu răstoarnă, nu modifică și nici nu modelează altfel datele fundamentale de cadru și de atmosferă (...). Este apoi, pe lângă evocare, puterea inventivității epice și este mai cu seamă elementul decisiv al viziunii caracterologice, care transfigurează, ambele, materia istorică, o depășesc și o transcend. Florin Mihăescu, Argeș, Pitești, An. XII, nr. 4 (110), decembrie 1977.

Proza plină de pitoresc și de tensiune dramatică a lui Mihail Diaconescu se dovedește a fi o foarte personală interpretare a lumii ideilor, a întrebărilor de maximă generalitate ale omenirii. C. Ervin Tivig, Histoire Litteraire Comparée, Bucarest, An. V, 1978.

Trebuie să-i mulțumim romancierului de prestigiu Mihail Diaconescu pentru fidelitatea cu care rămâne, în lucrul său literar, atașat eroilor culturii noastre. Virgil Cândea, Luceafărul, București, An. XXIV, nr. 7 (981), sâmbătă 14 februarie 1981.

Mihail Diaconescu a înțeles să surprindă epocile în situațiile lor de criză (...). În aceste medii trăiesc și creează artiști care (...) devin simbolurile unei atitudini în fața istoriei și

implicit a artei pe care o slujesc. Sergiu I. Nicolaescu, Familia, Seria a V-a, Oradea, An. XVII (117), nr. 3 (187), martie 1981.

Toate aceste calități de excepție ni-l recomandă pe Domnul Mihail Diaconescu ca pe unul dintre prozatorii cei mai importanți ai literaturii române de azi și realizatorul unui nou tip de roman istoric, explorând zone inedite, într-un stil și cu mijloace absolut proprii și originale. Ion Rotaru, Argeș, Pitești, An. XVII, nr. 128, martie 1982.

Cu fiecare apariție editorială este tot mai evident că Mihail Diaconescu tinde să ocupe un spațiu aparte în cadrul prozei noastre contemporane, ducându-și cu consecvență la îndeplinire un foarte ambițios proiect epic de largi și îndrăznețe dimensiuni: să dea cu mijloacele specifice artei romanului istoric o frescă a devenirii ființei spirituale românești, prin „radiografia“ conștiințelor unor intelectuali, artiști, oameni de cultură, reprezentativi ai timpului, în care se oglindesc și își află numele frământările și dramele fiecărei epoci, urmărind totodată astfel surprinderea unei esențe a fenomenului spiritual românesc. (...) Privită în ansamblu construcția impune și rezistă privirii critice: problematica etică are dramatism, documentația științifică și filozofică, imensă, este prezentată fără note false, deși cu unele lungimi obositoare, narațiunea are însă dinamism și descrierea farmec, iar episoadele amoroase sunt dintre cele mai izbutite pasaje ale cărții. Alexandru Condeescu, Argeș, Pitești, An. XXI, nr. 8 (180), august 1986.

Genul de roman istoric cultivat de Domnul Mihail Diaconescu facilitează invazia documentului în ficțiune. Munca de preparație, investigarea arhivelor și a locurilor trebuie să fie copleșitoare. Nevrând să deformeze adevărul istoric prozatorul se supune cu bună știință acestei asceze. Este admirabilă în acest caz voința de construcție, fiindcă pare incomparabil mai dificil să ordonezi un vast material decât să strunești telegarii fanteziei. (...). Autorul îmbracă, în funcție de nevoile eposului, când hainele protocolare ale istoricului, când straiile familiale ale povestitorului. Dinamismul poveștii provine din mișcările interioare/ exterioare ale personajului (...). Apoi intervine procesul devenirii interioare a personajului așa cum se reflectă în oglinda timpului. Însăși dispunerea secțiunilor romanului învederează etapele mișcării insesizabile în raport cu istoria. (...) Atare procedură este decelabilă, la rigoare, și în celelalte cărți semnate de Mihail Diaconescu, dovedind, în ultimă instanță, întemeierea unei maniere epice inconfundabile.“ Nicolae Oprea, Astra, Brașov, An. XXI, nr. 1 (184), ianuarie 1987.

Eroism și jertfire peste puterile lumii găsim mai peste tot în romanele lui Mihail Diaconescu (...). Sunt (...) un eroism și o tărie de jertfă sub care toate puterile lumii cad și se spulberă. Aurel Ion Brumaru, Argeș, Pitești, An. XXII, nr. XI (194), noiembrie 1987.

În descendența lui Sadoveanu (din care se străvăd, în stil, reminiscențe involuntare), dar cu abatere de la temele eroice, cu orientarea spre cultural, cu tendința expresă de a evoca și reabilita, a dezgropa din uitare, figuri ale trecutului care ne așază printre cele mai civilizate popoare ale lumii, Mihail Diaconescu s-a specializat într-un nou tip de roman istoric. Documentarea se face minuțios și este pusă în cărți aproape în întregime, dar și dreptul la invenție este exercitat pe larg, în pagini cursive, atrăgătoare, cu tablouri de epocă adecvate și lucrute după tradiție, reconstituite muzeistic la fața locului. Ion Rotaru, O istorie a literaturii române, Vol. III, 1944–1984, Editura Minerva, București, 1987.

Sacrificiul, ultimul roman al lui Mihail Diaconescu, este un roman despre spațiu și spații. Drumuri, centre culturale și de civilizație europeană, contacte între reprezentanți ai acestora, mișcări pe „verticala locului“, dar și investigații ale situațiilor. (...) Călătoria spre zei și a Speranța. De la prima unire a locuitorilor din această zonă sub sceptrul lui Burebista – până la Unirea definitivă a românilor și la crearea celorlalte state naționale pe ruinele fostului Imperiu Austro-ungar: replica se impune de la sine în interiorul operei lui Mihail Diaconescu. Prin urmare, Domnul Mihail Diaconescu reformulează, oarecum, romanul istoric. Nu numai mișcarea propriu-zisă a personajelor, cu dramele, intrigile, destinele lor îl interesează pe autor

– ci, în egală măsură, ideile forță, scenariile mari după care se face istoria, teoriile epocii, gândurile ei. Nicolae Georgescu, Flacăra, București, An. XXXVIII, nr. 5 (1754), 3 februarie 1989.

Monumentala lucrare Istoria literaturii dacoromane de Mihail Diaconescu este o contribuție fundamentală la edificarea istoriei noastre spirituale. Acad. Alexandru Surdu, Argeș, Serie nouă, Pitești, An. II (36), nr. 7 (238), aprilie 2002.

Mihail Diaconescu, care a schimbat definitiv modul nostru de a percepe realul istoric transfigurat artistic, nu este singur pe drumul său literar. În istoria culturii române și europene el este însă printre cei mai importanți. Pentru opera epică, teoretico - estetică și istorico - literară pe care el a edificat-o este la înălțimea celor mai importante înfăptuiri ale culturii române și europene. El este mereu comparat cu marii clasici ai literaturii române și universale, dar este, de fapt, un autor singular, profund original, inclasabil.

Este foarte important pentru noi, românii, că această operă există și că produce variate efecte benefice pe plan estetic, moral, științific și civic. Este știut că opera de artă generează în cei ce o contemplă noi atitudini și noi impulsuri creatoare (...)

Este sigur faptul că pe drumul pe care el a mers vor veni în viitor tot mai mulți creatori. Preot Prof. Univ. Dr. Dumitru Radu, Fundamentele teologice ale fenomenologiei narative, 2005.

Mihail Diaconescu premiat, la sfârșitul anului 2011, de către Academia Română

Domnul Prof. Univ. Dr. Mihail Diaconescu a fost distins cu premiul Academiei Române "Mircea Florian", secțiunea filosofie, pentru tratatul său "Prelegeri de estetica Ortodoxiei", publicat la Editura „Doxologia” a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, din municipiul Iași, în anul 2009, bucurându-se de Prefața – Studiu a Domnului Acad. Prof. Univ. Dr. Alexandru Surdu. Pe data de 15 decembrie anul 2011, într-o atmosferă de mare solemnitate, s-a desfășurat ceremonia de acordare a premiilor Academiei Române pentru realizări deosebite în domeniile științei, filosofiei și artei. Ceremonia s-a desfășurat în Aula Magna, în prezența membrilor titulari, a membrilor corespondenți, a membrilor de onoare ai Academiei Române și a unor invitați.

Așadar, premiul "Mircea Florian" la secțiunea filosofie a fost acordat Domnului Prof. Univ. Dr. Mihail Diaconescu pentru tratatul său fundamental "Prelegeri de estetica Ortodoxiei" (vol. I - Teologie și estetică; vol. II - Ipostazele artei). Academia Română a considerat acest tratat o contribuție de o excepțională valoare la evoluția culturii române și europene, o demonstrație riguroasă a faptului că gândirea speculativă este activă în filosofia contemporană. Calitatea de apologet activ al Ortodoxiei este evidentă în tot ceea ce Domnul Profesor Mihail Diaconescu a scris, dar mai ales în sinteza Istoria literaturii dacoromane și în tratatul de estetică premiat recent de Academia Română. Reamintim aici faptul că numeroase capitole din "Prelegeri de estetica Ortodoxiei" au fost prezentate inițial la Facultatea de Litere și la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Constantin Brâncoveanu” din municipiul Pitești. Ulterior aceste capitole au fost completate cu noi prelegeri rostite de Domnul Mihail Diaconescu la Facultatea de Sociologie, Psihologie și Pedagogie a Universității din București, la Facultatea de Limba Română și la Facultatea de Limbi Străine a Universității Spiru Haret din București, precum și la Facultatea de Sociologie și Psihologie a Universității Hyperion, tot din București. În tratat au fost incluse și unele prelegeri ținute la Secția Romanistică a Institutului de Romanistică al Universității Humboldt - Berlin, unde Domnul Mihail Diaconescu a avut cursuri și a condus seminarii pentru studenți și doctoranzi. Prin ideile și demonstrațiile pe care le conțin, aceste cursuri sunt o noutate în domeniul vast al teoriilor despre frumos și despre variatele sale încorporări.

Comparat adeseori cu "Prelegerile de estetică" ale lui Hegel, cu "Estetica" lui Nicolai Hartmann, cu "Estetica" lui Benedetto Croce și cu "Estetica" lui Tudor Vianu, tratatul Domnului Profesor Mihail Diaconescu se caracterizează prin abordările sale interdisciplinare și transdisciplinare, dar mai ales prin consecvența cugetării speculative, care îl străbate. Principiile oferite de teologia dogmatică ortodoxă, teologia liturgică ortodoxă, patrologia ortodoxă (sunt utilizate operele Areopagitului, ale Sfântului Maxim Mărturisitorul, îndeosebi "Ambigua", și ale altor mari dascăli ai credinței creștine), de variatele teorii despre frumos, de istoria artei românești și europene, de logica formală, îndeosebi de preocupările pentru axiomatică, pentru definiții și pentru noțiunile de maximă generalitate (genera generalissima, indefinisabilele), dar și de filosofia vieții, așa cum a fost ea practică de trăiriștii români - Nae Ionescu, Mircea Eliade, Dumitru Stăniloae (în opera sa de filosof al culturii), Nichifor Crainic, Mircea Vulcănescu, Vasile Băncilă, Constantin Noica, Traian Brăileanu (care este și unul dintre cei mai importanți sociologi din istoria culturii noastre), Virgil Bogdan, Petre Țuțea, Octav Onicescu (unul dintre marii matematicieni ai epocii sale), Arșavir Acterian și alții - au constituit puncte de plecare ferme pentru acaparantele și riguroasele abordări teoretice întreprinse de Domnul Profesor Mihail Diaconescu în monumentală lucrare, intitulată "Prelegeri de estetica Ortodoxiei".

Noutatea, originalitatea profundă și forța de impact a acestor Prelegeri demonstrează cu prisosință faptul că gândirea speculativă este singura aptă să ne introducă în străvechea și fundamentală problemă a transcendenței, dar și în variatele ipostaze ale frumosului, așa cum sunt ele gândite și percepute în zilele noastre. Premiul pentru filosofie acordat de Academia Română Domnului Profesor Mihail Diaconescu încununează o creație teoretică fundamentală, una dintre cele mai importante realizate în istoria esteticii românești și europene...

Mihail Diaconescu - un apologet al ortodoxiei și un promotor al spiritualității românești autentice

În altă ordine de idei, însă păstrând același registru omagial, monografic și bio - bibliografic la adresa activității, operei și personalității Domnului Prof. Univ. Dr. Mihail Diaconescu, vom semnală și remarca faptul că, una dintre cele mai incitante cărți apărute în ultimul timp în librăriile noastre este cea semnată de domnul Ilie Barangă și intitulată *Noi contribuții bibliografice la studiul operei lui Mihail Diaconescu*, Editura „Magic Print”, Onești - Bacău, anul 2009. Este un volum masiv de 765 pagini, rezultat al unei activități de cercetare desfășurate stăruitor și sistematic pe parcursul mai multor ani petrecuți de autor în biblioteci.

Domnul Ilie Barangă s-a impus ca bibliograf, biblioteconomist, profesor, istoric literar, lexicograf și publicist. A predat cursuri de limba română (gramatică descriptivă) la Facultatea de Învățământ Pedagogic a Universității din municipiul Pitești. A publicat articole, studii, comunicări științifice și eseuri de biblioteconomie, istorie literară și istoria presei în reviste precum *Tribuna* (Cluj-Napoca), *Argeș* (Pitești), *Calende* (Pitești), *Buletinul Societății de Științe Filologice* (București), *Buletinul Științific al Facultății de Învățământ Pedagogic* (Pitești), *Sud* (Giurgiu), *Săgetătorul* (Pitești), *Curierul zilei* (Pitești) și altele. Este autorul volumelor *Publicații periodice în Argeș între 1875-1900* (1971), *Fenomenul literar și social cultural în presa argeșeană veche* (1990), *Dicționarul presei argeșene* (2003) și altele.

Cu mai bine de un sfert de secol în urmă domnul Ilie Barangă a publicat o lucrare intitulată *Contribuții bibliografice la studiul operei lui Mihail Diaconescu* apărută în anul 1983 în Colecția *Universitas* editată de Institutul de Învățământ Superior Pitești. Noul volum este deci o reluare a unor preocupări științifice mai vechi.

În paginile noului volum sunt adunate peste 2.000 de titluri ale unor exegeze asupra vastei creații a Domnului Mihail Diaconescu. Sunt exegeze prezente în volume monografice

(despre opera lui Mihail Diaconescu au apărut până acum șase ample volume monografice), în dicționare publicate în țară și în străinătate, în cronici, recenzii, articole, studii, eseuri, comunicări științifice, prefețe, lucrări de licență, dizertații la masterat, teze de doctorat, cursuri universitare, capitole din volume de critică sau din lucrări științifice de sinteză, mențiuni.

Pe bună dreptate domnul Ion Stoica, directorul Bibliotecii Universitare din București, o autoritate în domeniul biblioteconomiei, a afirmat, în prefața *Bibliografia ca operă* (pag. 5-11), care însoțește masivul volum semnat de profesorul Ilie Barangă, că lucrarea pe care o semnalăm aici are o valoare științifică exemplară. În mod deosebit ea este revelatoare pentru relația indestructibilă dintre biblioteconomie și bibliografie. Domnul Ion Stoica scrie: "*Lucrarea domnului Ilie Barangă* Noi contribuții bibliografice la studiul operei lui Mihail Diaconescu *face parte din acea zonă generoasă a bibliografiei în care se întâlnesc toate virtuțile domeniului. Domnul Ilie Barangă a înțeles demult și bine misiunea incontestabilă a bibliografului, aceea de a rămâne un Cicerone al cercetării, împreunând în gând și faptă, competență, zel bibliografic, acribie, consecvență afectivă și, pe deasupra, conștiința nevoii de a construi sinteze*".

În lumea literară și științifică, respectiv în cele mai variate cercuri intelectuale, romancierul, istoricul și criticul literar, filosoful culturii, esteticianul și criticul de artă Mihail Diaconescu este perceput ca unul dintre cei mai activi apologeți ai Ortodoxiei. Parcurgând "*noile contribuții bibliografice*" ale domnului Ilie Barangă, se poate ușor constata faptul că volumele semnate de Mihail Diaconescu au fost comentate de-a lungul anilor de un mare număr de teologi, monahi, preoți și înalți ierarhi ai Bisericii noastre. Printre ei se numără Patriarhul de fericită amintire Teoctist, Mitropolitul Antonie Plămădeală, IPS Nicolae, Corneanu Mitropolitul Banatului, IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, IPS Andrei Andreicuț, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, PS Sebastian, Episcopul Slatinei și Romanaților, Pr. Acad. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan, Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Radu, Pr. Acad. Prof. Univ. Dr. Dumitru Popescu, Pr. Prof. Univ. Dr. Gheorghe I. Drăgulin, Pr. Conf. Univ. Dr. Ioan Stancu, Pr. Prof. Vasile Boholțeanu, Pr. Prof. Univ. Dr. Gheorghe Bogdan, Pr. Dr. Valentin Bogdan, Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Chirilă, Arhidiacon Dr. Sebastian Barbu Bucur, Pr. Nicolae Crângașu, Ieromonah Cristofor Dancu, Pr. Iosif Zoica, Pr. Ion Ionașcu, Pr. Ion Marin Mălinaș, Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Nichita, Pr. Dorel Octavian Rusu, Pr. Dumitru Sandu, Pr. Cornel Paiu, Arhidiacon Dr. Teodor Savu, Pr. Sabin Vodă, Pr. Florin Croitoru și mulți alții.

Eruditele comentarii, interpretări și analize dedicate de acești teologi personalității și operei lui Mihail Diaconescu au apărut în reviste eclesiastice precum: *Biserica Ortodoxă Română și Glasul Bisericii* (București), *Studii Teologice și Ortodoxia* (București), *Lumina Lumii* (Râmnicu Vâlcea), *Telegraful Român* (Sibiu), *Mitropolia Olteniei* (Craiova), *Altarul Banatului* (Timișoara), *Mitropolia Moldovei și Bucovinei* (Iași), *Argeșul Ortodox* (Pitești), *Călăuza Ortodoxă* (Galați), *Cronica Episcopiei Hușilor* (Huși), *Credința Străbună* (Alba Iulia), *Renașterea* (Cluj-Napoca), *Legea Românească* (Oradea), *Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic* (Oradea), almanahul *Viitorul*, editat de Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru Europa Occidentală și Meridională (Paris), *Almanahul Parohiei ortodoxe române din Viena*, *Buletinul Științific, seria "Teologie Ortodoxă"* (Pitești), *Vestitorul Ortodoxiei* (București), dar și în publicații laice precum *Cotidianul* (București), *Steaua* (Cluj Napoca; unde părintele acad. Dumitru Popescu a semnat unul dintre cele mai ample și mai importante comentarii dedicate operei lui Mihail Diaconescu), *Argeș* (Pitești), *Vatra* (Târgu Mureș) și în multe altele.

Într-adevăr, noua și masiva lucrare a domnului profesor Ilie Barangă este revelatoare pentru amploarea excepțională a receptării de care opera scriitorului Mihail Diaconescu se bucură în cele mai variate cercuri ale publicului lector, dar mai ales pentru dimensiunea ei teologică ortodoxă. Domnul Ilie Barangă ne dovedește astfel, încă o dată, că tocmai datorită

dimensiunii ei teologice ortodoxe vasta operă a scriitorului, istoricului și esteticianului Mihail Diaconescu marchează profund și definitiv evoluția culturii române și europene...

Încheiere

Totodată Domnului Prof. Univ. Dr. Mihail Diaconescu, pe care ținem să-l felicităm pentru această lucrare „Prelegeri de estetica Ortodoxiei”, ediția a doua, Editura „Doxologia” a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 2009, cu o Prefață – Studiu, semnată de Domnul Acad. Prof. Univ. Dr. Alexandru Surdu – și pe care o recomandăm tuturor cu toată căldura, îi dorim să ne mai hrănească mințile și sufletele noastre și cu alte lucrări ziditoare și folositoare nouă și urmașilor noștri, arătându-ne prin toate acestea dragostea sau atașamentul față de valorile perene ale Bisericii și neamului nostru Românesc, precum și vivacitatea ori tinerețea spirituală cu care l-a înzestrat Dumnezeu – Cel în Treime Slăvit și Lăudat, pe devotatul și iubitul Său fiu – autentic slujitor!...

Prin urmare, sunt încredințat că sunt foarte mulți oameni de rând, din țară și din diaspora, credincioși ori slujitori ai altarelor care se roagă Bunului Dumnezeu, să îi dăruiască Domnului Profesor Mihail Diaconescu, multă liniște și pace în suflet, multă bucurie sufletească și să îi răsplătească pentru faptul că i-a făcut pe ei sau pe copiii lor oameni cu școală, cu carte românească de învățătură, cu emisiuni frumoase și folositoare, ziditoare de suflet și de spirit, cu cărți, reviste, biblioteci și cu studii înalte, încheiate – lucru care nu poate fi uitat de și în istoria acestor locuri - marcate de prezența și activitatea domniei sale, atât de bogată și de prodigioasă și care s-a desfășurat, și încă se desfășoară, pe parcursul atâtor ani; rugăciuni cărora mă alătur și eu, dorindu-i, încă odată, să ne trăiască întru mulți, folositori și roditori ani, alături de familie, de colegi sau colaboratori și de toți cei dragi ai săi!...

În încheierea acestor modeste dar sincere rânduri, scrise cu toată prețuirea și admirația, să îi urez, încă odată, să aibă parte de multă putere de muncă în continuare, de multe realizări și sporite împliniri sufletești, însoțite de un sincer și călduros „**La Mulți și Fericiți Ani!**” Să se bucure de realizările și împlinirile de până acum, să le cultive și să le înmulțească, pe mai departe, îndeosebi pe cele de ordin cultural, spiritual și cărturăresc!... **Dumnezeu să îl binecuvânteze, să îl ajute și să-i poarte de grijă!**

Drd. Stelian Gombos